

Opgroeien in Arnhem: Een toekomst vol kansen

Jeugdbeleid 2021-2025

Arnhem

Opgroeien in Arnhem: Een toekomst vol kansen

Jeugdbeleid 2021-2025

Wij willen dat alle Arnhemse kinderen opgroeien naar zelfstandigheid. Dat zij zelf uiteindelijk een goede basis hebben, een opleiding, een baan, een stabiel inkomen, een woning etc. Dat zij opgroeien naar een fijn volwassen leven. Om dit te bereiken werken we aan drie doelen.

Dit willen we bereiken:

1. Alle Arnhemse kinderen krijgen dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling

We willen dat kinderen het maximale uit zichzelf kunnen halen. Dat er gelijke ontwikkelkansen zijn voor alle Arnhemse kinderen. Om dit mogelijk te maken kiezen we voor die kinderen die ons het hardst nodig hebben, kinderen in wijken met veel sociale problematiek.

2. Een stabiele en gezonde basis voor alle Arnhemse kinderen en jongeren

Arnhemse kinderen hebben een stabiele basis en groeien in een veilige en gezonde omgeving op. Om dit te bereiken moet de basis voor Arnhemse ouders op orde zijn, zodat zij hun kinderen kunnen opvoeden en ondersteunen in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid.

3. Alle Arnhemse kinderen en jongeren kunnen in veiligheid en vrijheid leven

Voor ieder kind is het belangrijk om veilig te zijn, gezien te worden, ergens bij te horen en ertoe te doen. Arnhem moet daarom een stad zijn waar alle kinderen, ongeacht achtergrond, levensbeschouwing, geaardheid, beperking, leeftijd of geslacht, een volwaardige plek hebben en zich kunnen ontwikkelen.

Dit betekent het voor jou als kind of jongere in Arnhem

School of werk

Je krijgt kansen om je te ontwikkelen, op basis van wat je kunt. Op school of op je werk.

Thuis

Thuis is een stabiele basis waar je veilig en gezond kunt opgroeien. Waar je ouder(s) genoeg geld hebben om voor je te zorgen.

Vrije tijd

In je wijk en in de stad heb je genoeg plekken om te ontspannen, bewegen, sporten en vrienden te ontmoeten.

Heb jij een idee hoe we samen kunnen verbeteren? Laat het ons weten!

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	4
2. Inleiding	7
3. Arnhemse jeugd in cijfers	8
4. Doelen en randvoorwaarden	10
5. Wat doen we om deze doelen te bereiken?	12
5.1. Kansrijke Start	15
5.2. Kansrijk Opgroeien	16
5.3. Onderwijs	17
5.4. Gezond en Fit	18
5.5. Jeugdhulp	19
5.6. Jongeren aan de slag	20
5.7. Schulden en financiële zelfstandigheid	21
5.8. Woonruimte voor jongeren	22
5.9. Online	23
5.10. Jeugdoverlast en -criminaliteit	24
5.11. Veilig thuis opgroeien	25
6. Monitor en participatie	26
7. Financiën	28
8. Bronnen	30

1. Voorwoord

Arnhem is een fijne stad om op te groeien. Ik weet het uit ervaring, maar ik zie het ook aan onze volgende generatie jonge Arnhemmers. Met de meeste kinderen en jongeren in Arnhem gaat het uitstekend. De stad is ruim en groen, er zijn mooie wijken en de scholen doen het goed. Het aanbod aan sportieve en culturele activiteiten is groot en de zorg is goed georganiseerd. We willen als college staan voor die fijne stad, de goede dingen die de stad heeft vooral in stand houden. Maar er ligt nog een andere, zeer belangrijke taak: zorgen dat echt alle kinderen in Arnhem veilig en gezond kunnen opgroeien en gelijke kansen krijgen. Want, al gaat met de meeste kinderen en jongeren goed, sommigen hebben daarvoor een extra zetje nodig. Als college kunnen wij het verschil maken door inzet van de juiste middelen op het juiste moment. De toekomst van een kind moet niet worden bepaald door waar zijn wieg heeft gestaan. Samen met het onderwijs en andere partijen in de stad willen we dan ook maatregelen nemen om te zorgen voor gelijke kansen voor alle Arnhemse kinderen en jongeren.

Goed, kinderen moeten gelijke kansen krijgen, maar ze hoeven niet gelijk te zijn. In ons jeugd-beleid willen we benadrukken dat verschillen er mogen zijn. We zullen daarom voorzichtig zijn met diagnoses, etiketten en therapieën. Niet elk kind gedraagt zich op dezelfde manier, de één is druk, de ander rustig, de één is emotioneel, de ander uit zich wat moeilijker, de één is goed in theorie of woordjes leren, de ander is vooral technisch en handig. Die verschillen horen bij het leven, verschillen maken de samenleving completer en mooier. Het zou goed zijn als we die verschillen wat beter kunnen accepteren en daarmee ook de mentale druk op jongeren kunnen verlagen. Ik zou graag zien dat het aantal jongeren die een beroep doen op specialistische jeugdzorg, daalt.

We richten ons met ons jeugdbeleid niet alleen op kinderen en jongeren, maar ook op hun omgeving. Waar ouders vragen hebben of worstelen met de opvoeding, willen we er ook voor hen zijn. Waar door schuldenproblematiek stress is in gezinnen, zorgen we voor hulp om de financiën weer op orde te krijgen. Waar ouders de zorg voor een kind tijdelijk niet aankunnen, doen we een beroep op het netwerk daaromheen. Is dat er niet, dan bieden we een oplossing, zo dicht mogelijk bij het gezin.

Niet alleen als wethouder jeugdzorg en onderwijs maar ook als voormalig docent en als vader ligt de zorg voor onze jeugd mij na aan het hart. Als ouder zie ik dat opvoeden gaat over het vinden van balans tussen zorgen voor je kind en loslaten.

Ouder zijn is de belangrijkste rol in je leven, maar we halen hier geen diploma voor. Ik vind het mooi dat wij een vangnet hebben voor ouders en kinderen die het niet redden. De bevologenheid die ik aantrof bij ons Arnhemse vangnet, onze partners in de stad, heeft mij echt geraakt en geïnspireerd. Ik ben onder de indruk van de organisaties die de nadruk op preventie leggen en hun werk doen met de jongeren.

Dit jeugdbeleid geeft de richting aan die we als gemeente op willen. Het gaat in het beleid over jeugd, in de uitvoering trek ik graag op met de jeugd. Ik voer graag gesprekken met onze kinderen en jongeren en neem hun adviezen ter harte. Zij weten over het algemeen goed wat zij willen en nodig hebben. Laten we onze oren vooral ook naar hen laten hangen. Ik hoop dat u in de deze jeugd-nota de bovenstaande vraagstukken herkent en dat u een beeld krijgt wat we als gemeente willen doen om hieraan te werken. De zorg voor onze kinderen en jongeren heeft niet alleen betrekking op de portefeuille van de wethouder jeugd en onderwijs. De verantwoordelijkheid wordt college breed gevoeld: werk & inkomen, schulden, sociale basis, wijken, inclusie (Martien Louwers), publieke gezondheid en zorg (Roeland van der Zee), veiligheid (Ahmed Marcouch), integratie, kunst en cultuur (Cathelijne Bouwkamp), sport (Jan van Dellen) en armoede, financiën (Ronald Paping).

Namens het college,
Bob Roelofs, wethouder jeugd

2. Inleiding

Ruim een derde van alle Arnhemmers is jonger dan 27 jaar. De Arnhemse baby's, kinderen en jongeren vormen de toekomst van onze stad. Wij investeren in de toekomst van deze generatie, zodat zij opgroeien tot zelfstandige Arnhemmers. Daar zijn een stabiele en gezonde basis, gelijke kansen, veiligheid en vrijheid voor nodig.

Voor wie maken we dit beleid?

Het jeugdbeleid is bedoeld voor alle Arnhemse kinderen en jongeren van -9 maanden tot 27 jaar. We richten ons op deze leeftijdsgroep, omdat we zien dat baby's, kinderen en jongeren in deze periode de basis kunnen leggen voor zelfstandigheid en een fijn leven. We richten ons niet alleen op de kinderen en jongeren, maar zeker ook op hun ouders. En op anderen die een rol hebben in het opgroeien en zelfstandig worden van deze generatie. *It takes a village to raise a child*: van ouders en opa's en oma's tot huisartsen, van jongerenwerkers en sportcoaches tot docenten. Om Arnhemse kinderen op te laten groeien naar zelfstandigheid hebben wij de ouders, het netwerk van kinderen en onze samenwerkingspartners in de wijken hard nodig. Met hun kennis, ervaring en professionaliteit zorgen zij ervoor dat ons werk goed aansluit bij de kansen en uitdagingen van Arnhemse kinderen.

Leeswijzer

Dit jeugdbeleid is de kapstok voor al ons werk als gemeente met en voor Arnhemse kinderen en jongeren en hun omgeving. Het beleid geeft de kaders voor hoe wij ons werk doen, samen met onze samenwerkingspartners. Met de visie sociaal domein 'Sociaal Domein in beweging' als basis beschrijven we in dit jeugdbeleid op hoofdlijnen wat wij doen, waarom wij dat doen en hoe wij dat doen. Wat gaan we anders doen door dit jeugdbeleid? Wij versterken de impact van ons bestaande werk en sluiten beter aan bij de kansen en uitdagingen van kinderen en jongeren. Dat vraagt een andere manier van werken waarbij we in de uitvoering intensiever met elkaar samenwerken. Niet langer gefragmenteerd en vanuit verschillende beleidsdomeinen maar samen, zowel in de gemeentelijke organisatie als daarbuiten, met en tussen samenwerkingspartners in de stad en in de wijken. Wij werken gebiedsgericht: in de ene wijk an-

ders kan onze aanpak anders zijn dan in de andere wijk, op basis van wat er speelt. Wij voorkomen liever dan dat wij genezen, preventie staat voorop. En wij zijn sterk in maatwerk: wij doen ons werk op basis van het verhaal van Arnhemse kinderen en jongeren. Dat betekent dat wij ons beleid niet alleen voor Arnhemse kinderen en jongeren maken, maar met hen.

Om te beginnen laten we zien hoe de Arnhemse jeugd ervoor staat met een aantal kerncijfers (hoofdstuk 3). We maken keuzes in wat we wel en niet doen. Dat doen we op basis van de vraag: welke kinderen en jongeren redden zich prima en wie hebben een extra zetje in de rug nodig. Deze beweging maken we op basis van drie doelen: 1. Alle Arnhemse kinderen en jongeren krijgen dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling, 2. Een stabiele en gezonde basis voor alle Arnhemse kinderen en jongeren en 3) Alle Arnhemse kinderen en jongeren kunnen in veiligheid en vrijheid leven (hoofdstuk 4). We laten zien wat de samenhang is van het werk dat we doen om deze doelen te bereiken voor Arnhemse kinderen en jongeren (hoofdstuk 5). Vanuit de drie doelen werken we aan een aantal thema's en onderwerpen. Wij beschrijven per thema wat de huidige situatie is, wat onze ambitie is en hoe wij deze ambitie willen bereiken, in samenhang met de andere thema's (hoofdstuk 5.1. t/m hoofdstuk 5.11.). De verdere uitwerking per thema is terug te lezen in de verschillende uitvoeringsplannen. Om de effectiviteit van ons beleid te monitoren, zetten we een jeugdmonitor op. Deze monitor vullen we met cijfers, maar ook met ervaringen van Arnhemse kinderen, jongeren en ouders zelf. Op basis van deze informatie kunnen we bijsturen waar nodig (hoofdstuk 6). Dit jeugdbeleid resulteert erin dat wij als gemeente met onze partners, en dat is een proces van lange adem, ons werk voor Arnhemse kinderen van -9 maanden tot 27 jaar beter kunnen doen. Voor deze lange adem hebben wij ook lange termijn inzet nodig (hoofdstuk 7).

“Ruim een derde van de Arnhemmers is jonger dan 27 jaar.”

3. Arnhemse jeugd in cijfers¹

In 2020 telde Arnhem 54.770 baby's, kinderen en jongeren van 0 tot 27 jaar. Dat gaat om bijna 34 procent van alle Arnhemmers. Dit zijn de Arnhemse kinderen en jongeren die de volgende generatie vormen. De groep die de potentie vormt van onze stad en die onze toekomst gaat maken. Dit is de groep waar wij ons jeugdbeleid voor maken.

1: Voor een overzicht van de gebruikte informatie, zie bronnen.

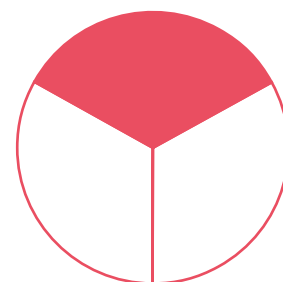
Kaart: aantal kinderen en jongeren tot 27 per wijk

Arnhem telde op 1 januari
2020 Arnhem

54.770

baby's, kinderen en
jongeren van 0 tot 27 jaar

Dit gaat om
34%
van alle Arnhemmers.

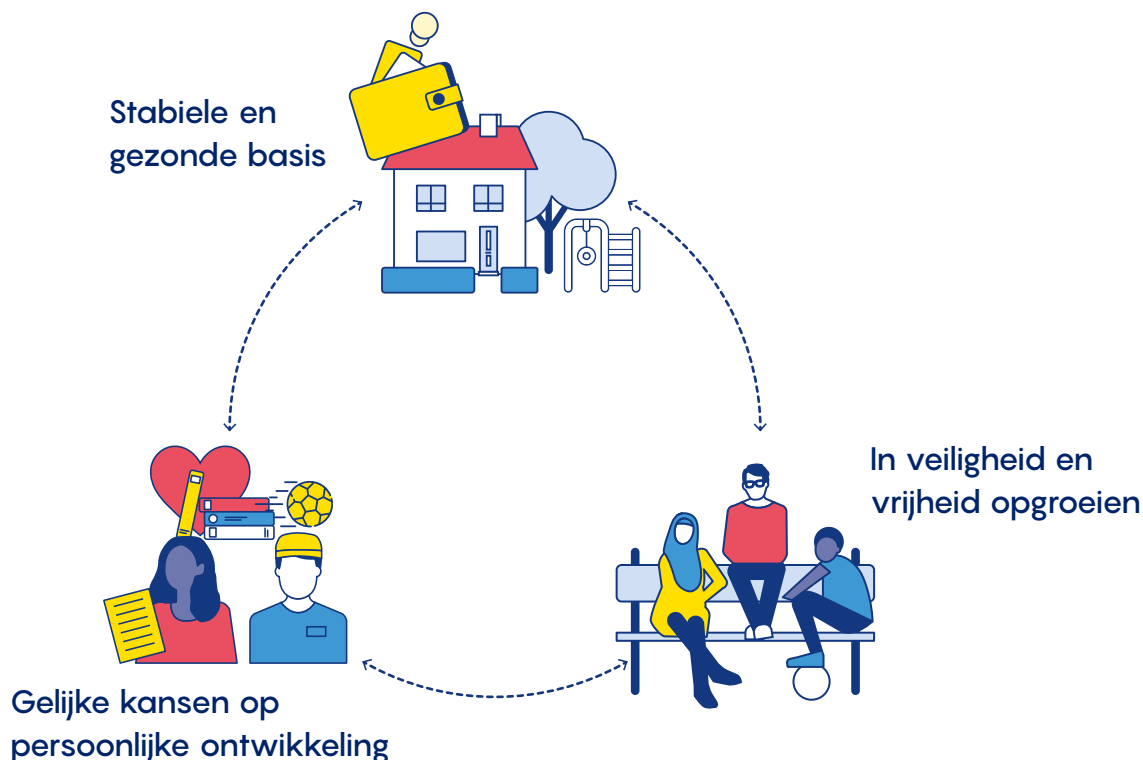
Kerncijfers per indicator, landelijk en Arnhem vergeleken

Indicator	Landelijk	Arnhem
Vroeggeboortes of te laag geboortegewicht bij baby's	15,7 procent	16,7 procent
Kinderen met risico op een taal-of ontwikkelingsachterstand	15 procent	20 procent
Kinderen tot 18 die leven in een gezin dat rond moet komen van een uitkering	6 procent	11 procent
Kinderen die jeugdhulp ontvangen	10,3 procent	10,4 procent
Leerlingen in het basisonderwijs per 1.000 inwoners	80,8	79,8
Leerlingen in het voortgezet onderwijs per 1.000 inwoners (NB: dit gaat ook om kinderen die niet in Arnhem wonen)	58,9	57
Leerlingen in het speciaal onderwijs per 1.000 inwoners (NB: dit gaat ook om kinderen die niet in Arnhem wonen)	6,1	12,3
Vroegtijdig schoolverlaters	1,72 procent	2,47 procent
Percentage jongeren met uitkering t.o.v. het totaal aantal ontvangers van een uitkering	10,2 procent	8 procent
Politiemeldingen jeugdoverlast per 10.000 inwoners	44,2	42,82
Jongeren met jeugdreclassering	0,3 procent	0,5 procent
Veilig Thuis meldingen kindermishandeling	321	329

4. Doelen en randvoorwaarden

Arnhem moet voor alle kinderen een fijne plek zijn om op te groeien en zelfstandig te worden. Waar je gelijke kansen krijgt op persoonlijke ontwikkeling, een stabiele en gezonde thuisbasis hebt en waar je veilig bent en geaccepteerd wordt zoals je bent. Dat zijn de drie hoofddoelen waar wij ons in het jeugdbeleid en in ons werk voor Arnhemse kinderen en jongeren tot 27 jaar op richten. Deze drie doelen hangen met elkaar samen en zijn niet los van elkaar te zien. Op basis van deze drie doelen maken we keuzes in wat we wel en niet doen. Een groot deel van ons werk doen we voor alle Arnhemse kinderen en jongeren. Bijvoorbeeld op het gebied van basisvoorzieningen zoals onderwijs, sport of onze (welzijns)voorzieningen in de wijk met als doel problemen te voorkomen. Naast deze sociale basis in iedere wijk geven we in wijken met veel sociale problematiek (Arnhem Oost wijken) meer aandacht aan kinderen en jongeren die dat nodig hebben voor hun persoonlijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen in die wijk aan te bieden. Ook geven wij alle kinderen en jongeren die het zelf niet redden, bijvoorbeeld bij het vinden van werk of door psychische problematiek, hulp en ondersteuning door het bieden van maatwerk. In hoofdstuk 5 beschrijven we per thema wat deze keuzes en manier van werken betekenen in de uitvoering van ons beleid.

Alle Arnhemse kinderen krijgen dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling

We willen dat kinderen het beste uit zichzelf kunnen halen. Dat er gelijke ontwikkelkansen zijn voor alle Arnhemse kinderen. Om dit mogelijk te maken kiezen we voor die kinderen die ons het hardst nodig hebben: de kinderen die opgroeien in wijken met veel sociale problematiek, waar kansen niet vanzelfsprekend zijn. Wij richten ons op deze kinderen, omdat het uitmaakt in welke omgeving je opgroeit en de kansen die je daardoor hebt om het goed te doen op school, werk te vinden of gezond te zijn. We ondersteunen in deze wijken extra op het gebied van onderwijs (aanvullend op regulier onderwijs), met goede voorzieningen in de wijk, sport, cultuur, stages, werk en zorg.

Zie ook: Zie ook: 5.1. *Kansrijke Start*, 5.2. *Kansrijk opgroeien*, 5.3. *Onderwijs*, 5.5. *Jeugdhulp*, 5.6. *Jongeren aan de slag*, 5.7. *Schulden en financiële zelfstandigheid*

Een stabiele en gezonde basis voor alle Arnhemse kinderen en jongeren

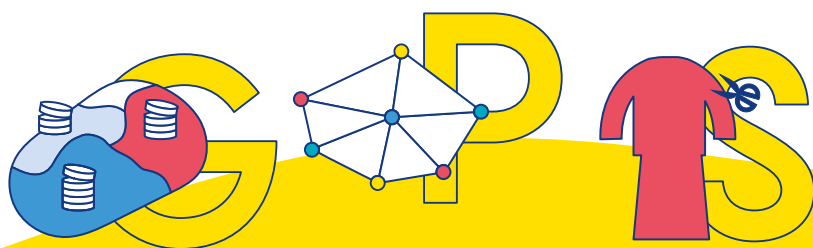
Om een stabiele en gezonde basis te bereiden voor kinderen, moet ook de basis voor Arnhemse ouders op orde zijn. Zodat zij hun kinderen kunnen opvoeden en ondersteunen in de ontwikkeling naar zelfstandigheid. Daarom zetten wij voor ouders in op voldoende inkomen, bij voorkeur door betaald werk, een geschikte woning, een veilige en gezonde (leef)omgeving en een gezonde leefstijl. We bieden ondersteuning aan ouders die het zelf, ondanks een stevig netwerk, niet redden. Deze ondersteuning bieden wij ook aan jongeren die een eigen stabiele basis opbouwen en daarbij een zetje in de rug kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld omdat zij geen werk of geschikte woonruimte kunnen vinden of schulden hebben.

Zie ook: 5.1. *Kansrijke Start*, 5.2. *Kansrijk opgroeien*, 5.4. *Gezond en Fit*, 5.5. *Jeugdhulp*, 5.6. *Jongeren aan de slag*, 5.7. *Schulden en financiële zelfstandigheid*, 5.8. *Woonruimte voor jongeren*, 5.11. *Veilig thuis opgroeien*

Alle Arnhemse kinderen en jongeren kunnen in veiligheid en vrijheid leven

Voor ieder kind is het belangrijk om gezien te worden en ergens bij te horen. Arnhem moet daarom een stad zijn waar alle kinderen, ongeacht achtergrond, levensbeschouwing, geaardheid, beperking, leeftijd of geslacht, een volwaardige plek hebben en zich kunnen ontwikkelen. Wij accepteren kinderen die afwijken van de norm, bijvoorbeeld omdat zij druk zijn, en problematiseren dit gedrag niet onnodig. Discriminatie en racisme zijn onacceptabel. Alle Arnhemse kinderen en jongeren moeten veilig kunnen leven en bewegen, thuis, op school en op straat. Als het bij gezinnen thuis onveilig is, bijvoorbeeld door huiselijk geweld of een vechtscheiding, dan signaleren wij dit zo vroeg mogelijk - nog liever willen wij het voorkomen.

Zie ook: 5.1. *Kansrijke Start*, 5.2. *Kansrijk opgroeien*, 5.3. *Onderwijs*, 5.5. *Jeugdhulp*, 5.10. *Jeugdoverlast- en criminaliteit*, 5.11. *Veilig thuis opgroeien*

Uitgangspunten (GPS) voor de beweging die we maken.

Om onze doelen te bereiken, blijven we op koers door een goed GPS. De route naar het bereiken van onze doelen. Wij doen ons werk volgens deze principes: Gebiedsgericht, Preventie voorop, Sterk in maatwerk. Deze randvoorwaarden nemen wij mee in onze aanpak per thema en vertalen zich door in onze opdrachten aan onze samenwerkingspartners.

Gebiedsgericht. Problemen en vraagstukken verschillen per gebied. Dat betekent dat onze aanpak en (financiële) inzet verschilt per gebied. Wij passen onze prioriteiten en samenwerkingspartners hierop aan en zorgen dat ons aanbod aansluit bij wat de wijk nodig heeft. Daarbij hoort ook structureel investeren in vakmanschap van onze professionals en samenwerkingspartners in de wijk om zo goed mogelijk gebiedsgericht te kunnen werken. Voor een professional betekent het dat het de tweede natuur wordt om aanwezig te zijn op plekken waar je kinderen en jongeren tegenkomt. Dat betekent bijvoorbeeld dat wij jongerenwerkers vragen om niet alleen in de wijk en op school aanwezig te zijn, maar ook online. Het vraagt ook dat professionals in de wijk elkaar kennen en op de hoogte zijn van elkaars aanbod. En dat een jongere naar werk begeleiden misschien iets anders vraagt dan een vluchteling begeleiden die net in Arnhem woont. Dichtbij kinderen staan - letterlijk en figuurlijk - is daarvoor belangrijk, net als kennis en aandacht. Maar ook het besef dat een hulpverlener niet vervangt wat een sterk sociaal netwerk in de buurt kan bieden: gebiedsgericht is ook in een vroeg stadium signaleren dat het met iemand niet goed gaat en dat kunnen ombuigen. Juist omdat de nabije omgeving van bijvoorbeeld ouders, school, buurt, en sport dat zo goed kan.

Preventie voorop betekent investeren in het voorkomen van problemen, we willen liever voorkomen dan genezen. We zetten hiervoor in op een sterke sociale basis (werk, wonen, onderwijs, gezondheid, netwerken) en op sport, cultuur en (welzijns) activiteiten. Denk aan verlengde ontwikkeltijd op school, scholen die langer open als preventie tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit en extra begeleiding voor jongeren waar zorgen over zijn. Om zo vroeg mogelijk te signaleren, stappen wij proactief op kinderen of gezinnen af als de problemen ernstig zijn en kinderen of ouders zelf niet met een hulpvraag komen. Dit alles helpt (grotere) problemen die moeilijk zijn op te lossen zo veel mogelijk tegen te gaan. Preventie voorop is ook inzet in wijken met veel sociale problematiek en bij risicogroepen en de scherpe keuze maken voor 'voorkomen is beter dan genezen'. Vanuit die gedachte krijgen kinderen en jongeren extra aandacht.

Sterk in maatwerk betekent dat we ongelijk behandelen om gelijke kansen op persoonlijke ontwikkeling te creëren voor alle Arnhemse kinderen. Daarmee hebben we aandacht voor Arnhemse kinderen en jongeren, we willen ze horen en zien - hun verhaal kennen. Dat vraagt ons om ons werk te doen op een manier waarbij wij niet in hokjes of systemen denken. Waarbij wij ons werk doen om oplossingen te bieden voor de problemen die Arnhemmers onder 27 ervaren. Concreet betekent dit dat wij structureel stadsgesprekken organiseren met kinderen, jongeren en hun ouders, op basis van thema's die bij zij zelf kiezen. Op deze manier kunnen Arnhemse kinderen hun problemen bij ons op de agenda zetten en halen wij input op om ons werk zo goed mogelijk te doen.

5. Wat doen we om deze doelen te bereiken?

Wij werken aan de drie hoofddoelen: gelijke kansen op persoonlijke ontwikkeling, een stabiele en gezonde basis en in veiligheid en veiligheid opgroeien voor alle Arnhemse kinderen en jongeren. Dat doen wij vanuit verschillende thema's die onderling verbonden zijn: 5.1. Kansrijke Start, 5.2. Kansrijk Opgroeien, 5.3. Onderwijs, 5.4. Gezond en Fit, 5.5. Jeugdhulp, 5.6. Jongeren aan de slag, 5.7. Schulden en financiële zelfstandigheid, 5.8. Woonruimte voor jongeren, 5.9. Online, 5.10. Jeugdoverlast en -criminaliteit en 5.11. Veilig thuis opgroeien.

In onderstaande figuur geven wij een overzicht van hoe onze verschillende thema's samenhangen met onze drie hoofddoelen. En geven wij een overzicht van de leeftijdsgroepen waarvoor wij werken vanuit de verschillende thema's. Op de volgende pagina's bieden wij per thema een overzicht van wat wij doen: wat is de huidige situatie, wat is onze ambitie en wat doen we om deze ambitie te bereiken?

Gebiedsgericht

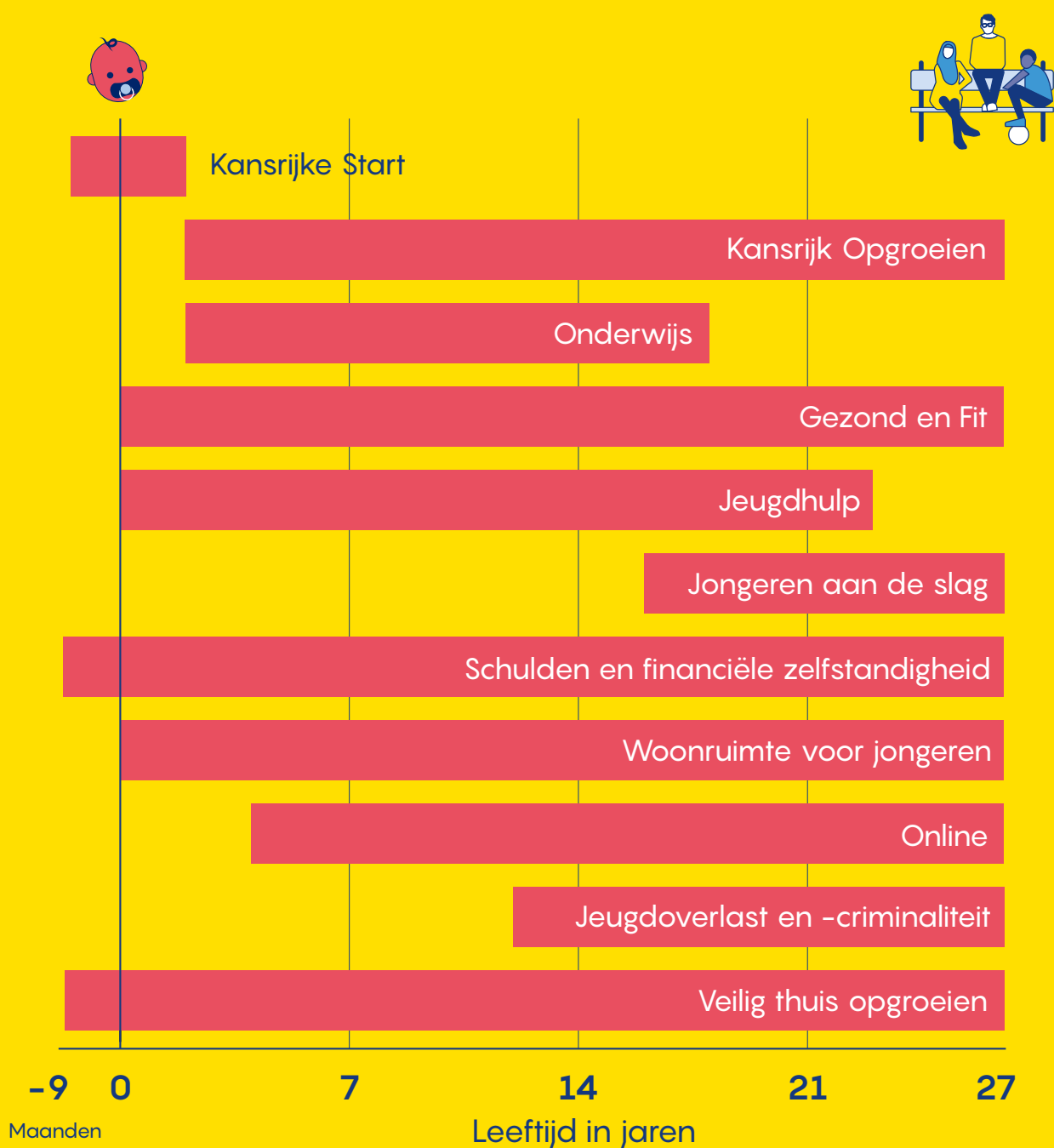

Preventie voorop

Sterk in maatwerk

Wat doen we om onze doelen te bereiken?

“We willen van 96 procent van de Arnhemse kinderen in beeld bij jeugdgezondheidszorg naar 100 procent.”

5.1 Kansrijke start

Hoe is de situatie nu?

Een veilige, gezonde en kansrijke start is de basis voor een gelukkig mensenleven. De meeste Nederlandse kinderen hebben zo'n goede start, maar er is nog altijd een grote groep kinderen die al bij de geboorte een achterstand oploopt. Ook in Arnhem is al bij de geboorte sprake van ongelijke kansen. In een aantal Arnhemse wijken heb je als baby meer kans op een te laag geboortegewicht, vroeggeboorte of onveilige hechting (Malburgen, Geitenkamp, Broek en Klarendal). Dit kan op latere leeftijd leiden tot mentale, fysieke en/of crimineel gedrag. De eerste 1000 dagen zijn cruciaal voor de ontwikkeling van het kind. In die periode ontwikkelt het kind alle vitale levensfuncties en legt het de basis voor een veilige hechting (-9 maanden tot 2 jaar). De kwetsbare positie van ouders heeft direct gevolgen voor de kansen van het (ongeboren) kind. Naast leefstijlfactoren als voeding, beweging en middelengebruik is vooral stress tijdens de eerste 1.000 dagen een belangrijke risicofactor voor een minder goede start van een kindje. Deze stress hangt bijvoorbeeld samen met armoede, schulden, werkloosheid, huisvestingsproblemen, huiselijk geweld, of laaggeletterdheid. Vaak is er sprake van stapeling van problemen die elkaar in stand houden. Op dit moment is 96 procent van de Arnhemse kinderen tot 2 jaar in beeld bij de consultatiebureaus en jeugdverpleegkundigen.

Wat is onze ambitie?

We werken voor alle Arnhemse kinderen aan gelijke kansen voor persoonlijke ontwikkeling. Dat begint bij een kansrijke start, bij goede geboorte- en jeugdgezondheidszorg die alle Arnhemse kinderen in beeld heeft. Deze zorg moet dichtbij en laagdrempelig zijn. We willen van 96 procent van de Arnhemse kinderen in beeld bij jeugdgezondheidszorg naar 100 procent. Juist het investeren in deze en de volgende fase van kansrijk opgroeien werkt door in volgende generaties en draagt daarmee bij aan het bieden van gelijke kansen en het voorkomen van problemen op latere leeftijd. Wij investeren daarom in een stevige start voor alle Arnhemse kinderen. Om meer kinderen een goede start te bieden, willen we (aanstaande) kwetsbare zwangere vrouwen en ouders vroegtijdig in beeld en bieden we hen ondersteuning. Zo voorkomen we problemen en kunnen we creëren we kansen voor het kind.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- We zorgen voor een sterk netwerk in de wijk door afspraken te maken over de samenwerking tussen en verantwoordelijkheid van verloskundigen, consultatiebureaus, jeugdartsen- en verpleegkundigen, huisartsen en sociale wijkteams, zodat wij zwangere vrouwen of ouders in kwetsbare positie vroegtijdig in beeld hebben en houden.

- In de wijken met veel sociale problematiek bieden we jeugdgezondheidszorg dichtbij aan. Dat betekent dat wij in deze wijken consultatiebureaus plaatsen.

Preventie voorop

- We ondersteunen ouders (in kwetsbare positie) bij de zwangerschap, de verzorging en opvoeding van hun kinderen om problemen in een later stadium te voorkomen. Deze ondersteuning bieden wij in elke fase van de zwangerschap en de eerste twee jaar van een kind. Dat gaat bijvoorbeeld om verlengde kraamzorg of jeugdverpleegkundigen die huisbezoeken doen. Verder organiseren we groepsbijeenkomsten voor zwangere vrouwen die onder begeleiding van een verloskundige met elkaar in gesprek gaan over diverse thema's (borstvoeding, roken tijdens je zwangerschap, opvoeding, huiselijk geweld).

Sterk in maatwerk

- Wij bieden passende ondersteuning aan ouder(s) en kind als dat nodig is voor een goede start. Bijvoorbeeld als er zorgen zijn over een woning, over geld of over psychische problematiek.

“In de wijken waar veel sociale problematiek is, investeren wij extra. Zodat leren, spelen, sporten en ontmoeten ook na schooltijd mogelijk is.”

5.2 Kansrijk opgroeien

Hoe is de situatie nu?

In een groot deel van de Arnhemse wijken gaat het goed en ontwikkelen kinderen zich naar hun vermogen. We zien dat in een aantal Arnhemse wijken de ontwikkeling van kinderen achterblijft, omdat opvoeders niet alle kansen kunnen bieden aan hun kinderen. Bijvoorbeeld door financiële problemen, omdat zij dakloos zijn, door een klein sociaal netwerk, door psychische en lichamelijke gezondheidsproblemen of door huiselijk geweld. Dit zie je terug in de soms te lage schooladviezen van kinderen van wie de ouders laagopgeleid zijn. We zien ook ongelijke kansen voor jongeren met een andere achtergrond in het zoeken van een woning of baan, door discriminatie en racisme door sommige werkgevers en verhuurders. Het maakt nu nog te veel uit wie je bent, hoe je eruitziet, op wie je verliefd wordt en wie je ouders zijn of je een gelijke kans krijgt op ontwikkeling die past bij je kwaliteiten.

Wat is onze ambitie?

Alle kinderen en jongeren in Arnhem groeien kansrijk op. Alle kinderen, ongeacht sociaal-economische status van hun ouders, geslacht, genderidentiteit, seksuele geaardheid én culturele achtergrond hebben dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling. Een kansrijke omgeving begint bij kinderen thuis. Daarom is een stabiel thuis belangrijk waar kinderen en jongeren financieel vrij, veilig en gezond kunnen opgroeien. Passende woonruimte, werk en een stabiel inkomen voor gezinnen met kinderen zijn daarbij basisvoorwaarden. Wij hebben oog voor het perspectief van kinderen bij dreigende huisuitzettingen of dakloosheid.² We signaleren vroegtijdig als kinderen zorgelijk of problematisch gedrag vertonen en grijpen snel en effectief in, zodat problemen niet erger worden. Naast een stabiele thuisbasis creëren we

een kansrijk opvoed- en opgroei-klimaat in de wijk. Daarvoor hebben we naast professionals, vrijwilligers en ouders ook de rest van het netwerk om kinderen heen nodig: opa's, oma's, familie vrienden en vrienden of klasgenoten. We creëren een omgeving waar kinderen kansen krijgen om zich te ontwikkelen en waar zij worden beoordeeld op wat zij kunnen en niet op hun achtergrond. Dat doen we door kinderen en jongeren in elke Arnhemse wijk voldoende mogelijkheden te bieden om zich in hun vrije tijd te vermaken, te ontspannen en andere kinderen en jongeren te ontmoeten. In de wijken waar veel sociale problematiek is, investeren wij extra. Zodat leren, spelen, sporten en ontmoeten ook na schooltijd mogelijk is. Dat doen wij door een 8 tot 8 opvoedstructuur of verlengde ontwikkeltijd aan te bieden, omdat deze structuur bij kinderen thuis soms ontbreekt. Dit betekent dat kinderen naar school gaan en na school activiteiten kunnen doen in en om de school of in de MFC's. Denk hierbij aan allerlei buitenschoolse activiteiten: huiswerkbegeleiding, sport, cultuur en kunst. Met deze stevige basis en kansen voor ontwikkeling hebben kinderen meer toekomstperspectief. En komen kinderen minder snel in de problemen en is er minder verleiding om het foute pad op te gaan.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- In elke wijk zijn voldoende mogelijkheden voor kinderen en jongeren om te leren, spelen, sporten en elkaar te ontmoeten. Hierbij investeren wij meer in wijken met sociale problematiek, waarbij de behoeften van kinderen en jongeren centraal staan.
- Wij organiseren in wijken met veel sociale problematiek een verlengde ontwikkeltijd. Na school kunnen kinderen in of om de school of in het MFC meedoen aan naschoolse activiteiten als huiswerkbe-

geleiding, sport, bewegen en kunstactiviteiten en cultuureducatie. Tijdens de schoolvakantie organiseren wij zomerschoolactiviteiten.

- Met het kinder-, tiener- en jongerenwerk, sport- en kunst- en cultuuraanbod zorgen we voor professionals en vrijwilligers in de wijk die bijdragen aan de talentontwikkeling van kinderen en het vroegtijdig signaleren van problemen. Voor het tiener- en jongerenwerk werken we aan een vernieuwde opdracht die aangeeft waar prioriteiten liggen en welke kwaliteit we verwachten.

Preventie voorop

- We zorgen dat ouders hun financiële basis op orde hebben en dat zij perspectief hebben op een gezonde financiële toekomst zodat kinderen niet in armoede op hoeven te groeien.
- We zorgen dat ouders participeren in onze samenleving, bij voorkeur met een betaalde baan die voldoende inkomen oplevert om kinderen een goede basis te kunnen geven.
- We zorgen dat onze vrijwillige organisaties, professionals, maar ook in het onderwijs en andere vindplekken zorgen over ongelijke kansen tijdig worden gesignaleerd. Als het nodig is verwijzen wij ouders vroegtijdig door naar ondersteunend hulpaanbod en voorzieningen.

Sterk in maatwerk

- We trainen professionals en vrijwilligers in onze stad om op een inclusieve manier te denken en te handelen zodat alle kinderen zich gehoord en gezien voelen.
- Als kinderen hulp of ondersteuning ontvangen dan organiseren wij op de risicomomenten een goede overdracht (denk aan de leeftijden 2, 4, 12, 16 t/m 18, 21 jaar). Zodat het kind geen last ondervindt van een overgang van bijvoorbeeld primair naar voortgezet onderwijs.

“We zien een gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen gemeente, scholen en ouders in de begeleiding van kinderen en jongeren om problemen als onderpresteren, spijbelen en schooluitval te voorkomen.”

5.3 Onderwijs

Wat is de situatie?

Met de Arnhemse schoolbesturen en voorschoolse organisaties hebben we de Maatschappelijke Educatieve Agenda Arnhem opgesteld (MEAA). MEAA is een wettelijk instrument voor gemeenten en schoolbesturen om tot afspraken te komen over onderwijs(achterstanden)beleid en jeugdhulpbeleid. Hierbij stimuleren we gelijke kansen in het onderwijs. Het onderwijs doet dit vanuit haar onderwijskundige taak, de gemeente vult daarop aan. Dat doen wij tijdens schooltijd door te controleren of leerlingen voldoen aan de leerplicht en door jeugdhulp te bieden aan kinderen die dat nodig hebben. Na schooltijd bieden wij ondersteuning aan kinderen die dat nodig hebben, waardoor zij zich goed kunnen ontwikkelen op school.

Arnhemse kinderen leveren betere prestaties op school en halen een diploma. Wel zien we dat schoolprestaties van kinderen sterk afhankelijk zijn van de (thuis-)omgeving. Wij zien dat kinderen van laagopgeleide ouders een lager advies krijgen dan zij zouden verdienen op basis van hun kwaliteiten.

Bij de overgang van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs zijn alle kinderen en jongeren in beeld. We zien een dalende trend ontstaan in het aantal voortijdig schoolverlaters, maar het percentage vroegtijdig schoolverlaters is nog steeds hoger dan het landelijk gemiddelde: in Arnhem gaat het om 2,47 procent, voor heel Nederland gaat het om 1,72 procent.

Wat is onze ambitie?

Goed onderwijs en het halen van een diploma is de basis voor een kansrijke toekomst. Door goed onderwijs leren kinderen kennis en vaardigheden waarmee zij mee kunnen doen aan de samenleving en opgroeien naar zelfstandigheid. De vraag van vandaag, is het onderwijs van morgen. We houden aandacht voor de pedagogische driehoek

(gezin-school-vrije tijd), omdat een veilig klimaat cruciaal is voor de ontwikkeling van jongeren. Een actieve rol van ouders is essentieel voor het leren en ontwikkelen van kinderen en jongeren, maar ook andere opvoeders zoals jongerenwerkers en sportcoaches.

Arnhem draagt actief bij aan de ruimte voor kwalitatief goed onderwijs. We stimuleren gevarieerd onderwijsaanbod op goede scholen in goede gebouwen. Kinderen met een achterstand worden zo vroeg mogelijk signaleerd en goed voorbereid op het reguliere onderwijs. We zien een gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen gemeente, scholen en ouders in de begeleiding van kinderen en jongeren om problemen als onderpresteren, spijbelen en schooluitval te voorkomen. Hiermee zorgen we voor kansen op ontwikkeling voor alle Arnhemse kinderen en jongeren. We doen er alles aan om samen het aantal vroegtijdig schoolverlaters dichterbij het landelijk gemiddelde te brengen en om betere uitstroom vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt te creëren.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- Vanuit wijkorganisaties ondersteunen we jongeren in kwetsbare posities, bijvoorbeeld door huiswerkbegeleiding. Zo maken we een soepele overgang van voortgezet (speciaal) onderwijs naar de arbeidsmarkt mogelijk.

Preventie voorop

- We zorgen voor gelijke kansen voor kinderen door inzet van vroeg- en voorschoolse educatie voor kinderen die een leerachterstand dreigen op te lopen (vanaf 2,5 jaar). Zo voorkomen of verminderen wij ontwikkel- of onderwijsachterstanden bij kinderen.
- We ondersteunen onderwijs in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Dit doen we door scholen met de grootste

problematiek (VMBO en VMBO niveau 1 en 2) te ondersteunen. Met deze ondersteuning brengen scholen rolmodellen en jongerenwerkers de school in die hulp bieden en oog hebben voor wat er speelt bij een kind: thuis, op school en in de vrije tijd.

- Arnhem wil huisvestingskwaliteit bieden voor alle schoolgebouwen om zo bij te dragen aan goed onderwijs. Ieder schoolgebouw moet uitnodigend zijn en het mogelijk maken voor leerlingen om zich te ontwikkelen in een gezonde en veilige omgeving. In wijken met veel sociale problematiek investeren wij in huisvesting waar ruimte is voor kleinere klassen, zodat wij meer kansen creëren voor kinderen om zich te ontwikkelen.

Sterk in maatwerk

- Scholen en samenwerkingsverbanden zijn verantwoordelijk voor het bieden van passend onderwijs. We hebben richtlijnen voor jeugdhulp binnen onderwijs. Als kinderen speciale ondersteuning nodig hebben om onderwijs te volgen, bijvoorbeeld als ze psychosociale of psychische problemen ondervinden of er gedragsproblemen zijn in de omgang met anderen, dan bieden we jeugdhulp.
- We hebben extra aandacht voor de schoolovergangen, specifiek voor die kinderen in een kwetsbare positie. Stichting Pas begeleidt de overgang van naar primair onderwijs. We stimuleren de samenwerking tussen primair onderwijs en voortgezet onderwijs om een soepele overgang te realiseren, zodat jongeren zich kunnen blijven ontwikkelen op het niveau dat past.
- In de Internationale Schakel Klas bieden we nieuwe Arnhemse kinderen en jongeren onderwijs. We bereiden leerlingen voor op het reguliere onderwijs of op werk. Het leren van de Nederlandse taal staat centraal.

“Met een gezonde leefstijl en voldoende beweging zorgen we voor ontspanning, plezier en veerkracht en voorkomen we overgewicht en andere (mentale) gezondheidsproblemen bij kinderen en jongeren.”

5.4 Gezond en Fit

Hoe is de situatie nu?

In Arnhem zetten we in op kinderen en jongeren die zowel fysiek als mentaal gezond en fit zijn. Er gaat veel goed: het merendeel van de kinderen groeit gezond op, buurtsportcoaches van het Sportbedrijf Arnhem stimuleren beweging onder de jeugd, met het programma Helder op School geven we jongeren tips over verantwoord middelengebruik en via het concept Gezond Onderweg begeleiden we kinderen en hun gezin naar een gezonde leefstijl. Maar we hebben ook een aantal uitdagingen. De helft van de Arnhemse kinderen haalt de beweegnorm van 5 uur per week niet en te veel kinderen en jongen kampen met overgewicht en hebben daardoor zorg nodig. Het percentage jongeren dat lid is van een sportclub daalt al een aantal jaar. Tot slot veroorzaakt middelengebruik door jongeren problemen en staat de mentale gezondheid van jongeren onder druk.

Wat is onze ambitie?

Alle Arnhemse kinderen en jongeren krijgen gelijke kansen om te sporten, te bewegen en de basis te leggen voor een gezond leven. Dit betekent dat alle Arnhemse kinderen en jongeren de mogelijkheden hebben om een gezonde leefstijl eigen te maken en deze vaardigheden zo jong mogelijk aan te leren. Daar hoort bij dat alle Arnhemse kinderen de beweegnorm van 5 uur per week halen. Met een gezonde leefstijl en voldoende beweging zorgen we voor ontspanning, plezier en veerkracht en voorkomen we overgewicht en andere (mentale) gezondheidsproblemen bij kinderen en jongeren. Onze ambitie is dat Arnhemse kinderen en jongeren fysiek én mentaal gezond zijn. Dit houdt in dat jongeren samen met hun omgeving het vermogen en de veerkracht hebben om met de fysieke, psychische en sociale uitdagingen van het leven om te kunnen gaan.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- Wij zorgen voor vitale sportverenigingen verspreid over de stad, zodat Arnhemse kinderen ook na school veilig en vrolijk kunnen bewegen. De openbare ruimte nodigt daarbij uit tot bewegen. Met een investering in urban sports bieden wij jongeren een sportieve uitdaging, afleiding en een uitlaatklep.

Preventie voorop

- VGGM en Sportbedrijf Arnhem ondersteunen kinderen en jongeren in het maken van gezonde keuzes. Wij investeren in de beweegvaardigheid van de kinderen en geven kennis mee over een gezonde leefstijl. Hierbij hoort ook aandacht voor gezonde voeding en bewegen bij kinderopvang, scholen en sportverenigingen. Op en rond school bewegen kinderen minimaal 5 uur per week, in de pauze en met extra bewegingsonderwijs.
- In samenwerking met scholen, GGD en IrisZorg Preventie informeren wij jongeren over verantwoord middelengebruik.
- Wij bieden met jongerenwerk en Pro Persona Connect laagdrempelige voorzieningen om de mentale gezondheid van jongeren te bevorderen door afleiding te bieden. Of door jongeren met stress of andere mentale problemen op te vangen en te ondersteunen.
- Wij maken depressie en suïcidale gedachten bij jongeren bespreekbaar door een publiekscampagne. Wij trainen professionals en vrijwilligers in het bespreekbaar maken van depressie en suïcidaliteit en hoe je passende hulp biedt aan deze jongeren.

Sterk in maatwerk

- We bieden kinderen waarvan de ouders een laag inkomen hebben de kans om te sporten met de Gelrepas.

In het uitvoeringsplan *Gezond en Fit*, het *Sport- en Beweegakkoord Arnhem* en het *Arnhemse Preventieakkoord* bieden wij een uitgebreid overzicht van onze acties voor dit thema.

Hoe is de situatie nu?

Soms lopen kinderen vast in hun ontwikkeling. Of hebben ouders moeite om hun kinderen te ondersteunen en te stimuleren in hun ontwikkeling. Als het netwerk van een kind en vrij toegankelijke voorzieningen geen uitkomst bieden zetten we specialistische zorg in vanuit de Jeugdwet. Dit gaat om kinderen tot 18 jaar en soms jeugdigen tot 23 jaar (Verlengde Jeugdwet). Wij kopen specialistische zorg in bij jeugdzorgaanbieders. Gemiddeld genomen krijgt 10 procent van de Arnhemse kinderen op deze manier jeugdhulp in de vorm van ambulante begeleiding, of behandeling, specialistische zorg met verblijf, jeugdbescherming of jeugdreclassering. Arnhemse ouders of kinderen kunnen zelf om hulp vragen via de sociale wijkteams, huisartsen of jeugdartsen. Vanuit de jeugdbescherming en jeugdreclassering kan jeugdhulp ook opgelegd worden, wanneer de ontwikkeling van een kind wordt bedreigd, bijvoorbeeld door onveiligheid thuis.

Landelijk liggen de gemiddelde kosten voor jeugdhulp tussen de €8200 en €16.000 per kind. In Arnhem zijn de gemiddelde kosten per kind dat jeugdhulp ontvangt €8.662. Dat betekent dat Arnhem in de groep gemeenten valt die relatief lage gemiddelde kosten heeft voor jeugdhulp per kind. We zien dat in wijken met relatief veel hoogopgeleide inwoners ouders een groter beroep doen op jeugdhulp dan de ouders in wijken met veel sociale problematiek. Daar vragen ouders minder snel om hulp, waardoor problemen vaak complexer worden en kinderen schade oplopen in hun persoonlijke ontwikkeling.

Wat is onze ambitie?

We willen dat meer kinderen in Arnhem zich ontwikkelen naar zelfstandigheid en een gezond volwassen leven. Als het nodig is, ontvangen zij daarbij tijdig passende hulp. Passende hulp betekent dat hulp kwalitatief goed is. En dat hulp zo licht en dicht mogelijk bij huis of thuis wordt ingezet en het kind zo veel mogelijk een normaal leven kan leiden. Daarvoor is het belangrijk dat wij problemen zo vroeg mogelijk signaleren om erger te voorkomen. We richten ons op kinderen in kwetsbare situaties: kinderen die de zorg het hardst nodig hebben om zich te kunnen (blijven) ontwikkelen. Daarvoor is het nodig dat we heldere keuzes maken in wie wel en wie niet individueel gespecialiseerde hulp ontvangt. We willen dat professionals in de wijk elkaar kennen, op de

5.5 Jeugdhulp

hoogte zijn van elkaars aanbod en aansluiten bij de vragen van kinderen en jongeren in de wijk. Om dat te bereiken willen we het aantal aanbieders jeugdzorg verkleinen door per wijk samen te werken met enkele specialistische zorgaanbieders. We willen dat kinderen zo veel mogelijk op eigen kracht meedoen aan het dagelijkse leven. Daarvoor hebben zij een goede sociale basis in de buurt nodig waar ze op kunnen terugvallen. Bijvoorbeeld op school, bij de sport- of cultuurvereniging. Als het netwerk en de sociale basis bij een kind niet toereikend zijn voor de ontwikkeling, zetten wij (tijdelijk) specialistische hulp in. Een kind mag zijn wie het is, ook als het afwijkt van de norm. Bijvoorbeeld omdat een kind druk is of moeite heeft met leren. We stoppen we met onnodig problematiseren van gedrag en normaliseren het gebruik van zorg. Daarbij accepteren we dat sommige problemen horen bij het opgroeien.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- We zetten jeugdhulp zo dichtbij als mogelijk in en vormen wijknetwerken om dat mogelijk te maken. Hulp wordt gegeven bij het kind thuis, op school of in de wijk. Bijvoorbeeld door wijkcoaches die kinderen met een hulpvraag zelf begeleiden. En door de inzet van praktijkondersteuners jeugd bij de huisarts die kunnen helpen bij psychische problematiek. Alle Arnhemse huisartsenpraktijken die dat willen, ondersteunen wij door de inzet van een praktijkondersteuner jeugd.
- Wanneer deze lichtere hulp niet voldoet, zetten de sociale wijkteams specialistische jeugdzorg in. Wij zorgen per wijk voor jeugdhulpaanbieders die samenwerken met andere professionals in de wijk en met hun aanbod aansluiten bij de zorgvragen van kinderen en jongeren in die wijk.

Preventie voorop

- We geven extra aandacht aan mentale gezondheid en het ontwikkelen van veerkracht, zodat kinderen en ouders beter kunnen omgaan met problemen en tegenslag. Dat doen we door ondersteuningsbijeenkomsten voor ouders te organiseren en in begeleidingsgesprekken aandacht te besteden aan kalmeren, het begrijpen van gedrag en met ouders te praten over wat gebruikelijke zorg is.

Sterk in maatwerk

- We hebben de sociale wijkteams duidelijke kaders meegegeven wanneer zij jeugdhulp wel of niet in mogen zetten. Deze kaders houden we up to date, op basis van wat er speelt bij kinderen en jongeren. In deze kaders stellen we altijd kritisch de vraag of jeugdhulp de beste oplossing is voor het kind, ouders al doen wat verwacht mag worden en het netwerk of voorzieningen in de buurt al ingezet zijn. Wij vragen ouders hun kinderen meer zelf te ondersteunen, bijvoorbeeld bij opgroei problemen, druk gedrag of verdriet in plaats van standaard begeleiding of behandeling te zetten. Daardoor ervaren kinderen dat tegenslag en moeilijke periodes bij het leven horen en leren zij daar mee om te gaan.
- We plaatsen kinderen alleen uit huis als het echt niet anders kan. We organiseren liever zorg bij kinderen thuis, of als dat niet kan, bij pleegouders of gezinshuizen. Jeugdhulp met verblijf is een laatste optie die we graag zoveel mogelijk willen voorkomen.
- We zetten de doorbraakmethode in om te werken aan een beter perspectief voor gezinnen met complexe, meervoudige problemen in een kwetsbare, onveilige situatie.
- We versnellen en verbeteren de veiligheidsketen (Veilig Thuis, sociale wijkteams, jeugdbescherming en de Raad voor de Kinderbescherming), zodat kinderen sneller passend hulpaanbod krijgen om de veiligheid in het gezin te herstellen.
- We dringen de wachtlijsten bij jeugdhulpaanbieders terug door oplossingen te zoeken met ouders en aanbieders, zodat kinderen met een zorgvraag tijdig een goed passend hulpaanbod krijgen. Bijvoorbeeld de praktijkondersteuners jeugd bij de huisarts kunnen kinderen op de wachtlijst helpen met hun vraag, voordat zij hun traject kunnen beginnen.

“In wijken waar veel jongeren niet naar school gaan of niet aan het werk zijn gaan onze professionals gericht aan de slag om jongeren terug naar school of aan het werk te krijgen.”

5.6 Jongeren aan de slag

Hoe is de situatie nu?

Het overgrote deel van de Arnhemse jongeren vindt zelf de weg naar werk of school. Onze inzet richt zich op jongeren die af en toe een steuntje in de rug nodig hebben of soms zelfs langdurig ondersteuning kunnen gebruiken om zelfstandig te worden. We zetten al jaren sterk in om te voorkomen dat jongeren in de bijstand terechtkomen. We werken hiervoor nauw samen met onderwijs, werkgevers en het UWV. Het aantal Arnhemse jongeren van 18 tot 27 jaar met een bijstandsuitkering ligt gemiddeld lager dan in vergelijkbare steden in Nederland. Op dit moment ontvangen 743 jongeren in Arnhem een bijstandsuitkering, dat is 2,9 procent van het totaal aantal jongeren van 18 tot 27 jaar.

Wat is onze ambitie?

We willen geen enkele Arnhemse jongeren in de bijstand. Om dat te bereiken begeleiden wij jongeren die uitstromen uit het voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, VMBO, Entreeopleiding en uitvallers op het MBO niveau 2 naar een vervolgopleiding. Als een vervolgopleiding geen optie is, begeleiden we deze jongeren naar werk: een duurzame werkplek, passende dagbesteding of zij ontvangen ondersteuning in de weg daar naartoe. Oftewel: wij hebben een sluitende overgang van onderwijs naar werk voor jongeren in een kwetsbare positie. Hiermee voorkomen wij dat jongeren uitvallen, geen opleiding volgen of betaalde baan hebben en een uitkering moeten aanvragen. In wijken waar veel jongeren niet naar school gaan of niet aan het werk zijn en waar dit als prioriteit in de gebiedsagenda's wordt bepaald, gaan onze professionals gericht aan de slag om jongeren terug naar school of aan het werk te krijgen.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- De gebiedsteams werk en inkomen helpen jongeren in de wijk in de zoektocht naar een baan. Hierbij pakken de gebiedsteams naast werkloosheid ook andere problemen aan, bijvoorbeeld als een jongere schulden heeft of zich bezighoudt met criminele activiteiten.
- We bieden werkloze jongeren de mogelijkheid om tegen betaling, onder begeleiding, klussen te doen in de wijk. Zo wennen zij aan structuur, hebben zij een eigen inkomen en maken we de stap naar een andere werkgever kleiner.

Preventie voorop

- We intensiveren en verbeteren de leerlingnetwerken voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs, wat bijdraagt aan een warme overgang van school naar werk voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- We maken afspraken met het UWV om jongeren met achtergrond van voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs preventief te begeleiden en te bemiddelen naar werk.
 - We onderzoeken samen met het onderwijs op welke wijze we MBO-instellingen kunnen ondersteunen bij de overgang van school naar werk om te voorkomen dat jongeren uitvallen.

Sterk in maatwerk

- We zorgen als arbeidsmarktregio voor duurzame banen voor jongeren en passende ondersteuning op de werkplek voor zowel jongeren als werkgevers.
- We brengen ons huidige aanbod voor jongeren met een bijstandsuitkering in beeld en zorgen dat dit past bij de behoeften van jongeren.

- We brengen de jongeren die geen startkwalificatie hebben, geen onderwijs volgen, geen werk hebben en geen uitkering ontvangen, in beeld. We benaderen deze groep en activeren hen richting werk.
- We zorgen voor ontmoetingen tussen jongeren en werkgevers. Zeker voor jongeren die zelf minder potentiële werkgevers kennen, vinden we het belangrijk dat zij een podium krijgen om zichzelf te laten zien. Initiatieven als de Picknick of Kansenmakers zijn hier goed voorbeelden van.
- We zetten een netwerk op met Arnhemse werkgevers waarmee we diversiteit bij werkgevers vergroten en diversiteit in de organisaties meer zichtbaar maken.

“In wijken met de meeste armoede- en schuldenproblematiek zorgen we voor aanspreekpunten waar inwoners terecht kunnen met alle vragen over geldzorgen.”

5.7 Schulden en financiële zelfstandigheid

Hoe is de situatie nu?

In Arnhem leven zo'n 15.000 huishoudens in armoede. Zeker 5.000 Arnhemse kinderen groeien op in armoede.³ We zien veel Arnhemmers bij wie de financiële problemen zo groot zijn dat ze hun schulden niet meer zelf kunnen oplossen. Leven in armoede en/of met schulden is meer dan het structureel niet kunnen rondkomen door een tekort aan financiële middelen. Het gaat ook over het niet mee kunnen doen aan de samenleving, minder kansen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt, op een krachtig sociaal netwerk en op onvoldoende kennis en vaardigheden. Veel ouders en hun kinderen vinden sociale uitsluiting het ergst. Bijvoorbeeld omdat kinderen niet mee kunnen op schoolreisje of omdat kinderen geen cadeau kunnen kopen voor het kinderfeestje van een klasgenoot.

Wat is onze ambitie?

We willen een stad zijn waar ouders een stabiele financiële basis voor hun kinderen bieden, zodat kinderen kansen krijgen om zich te ontwikkelen, kunnen meedoen en (financieel) zelfstandig kunnen worden. Om schulden en armoede te voorkomen is het belangrijk dat Arnhemse kinderen financiële vaardigheden aanleren. Als kinderen, jongeren of hun ouders toch in armoede leven en/of schulden krijgen, dan signaleren we dit zo vroeg mogelijk om erger te voorkomen. En we hebben we voor alle Arnhemmers (ouders en jongeren) ondersteuning op het gebied van schuld- en armoede dienstverlening. We zorgen voor perspectief om uit de armoede te raken, schulden op te lossen en stappen te zetten richting (betaald) werk. In deze hulp is het bieden van perspectief belangrijk, bijvoorbeeld door te helpen in de stap naar werk of een opleiding.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- Per gebied willen we passend preventieaanbod om armoede en schulden te voorkomen, wat aansluit bij de financiële problemen die spelen in de wijk.
- In wijken met de meeste armoede- en schuldenproblematiek zorgen we voor aanspreekpunten waar inwoners terecht kunnen met alle vragen over geldzorgen.

Preventie voorop

- We doorbreken het taboe rondom geldzorgen en schulden door een (social media)campagne door de hele stad.
- We zorgen dat kinderen voor hun 18de goed voorgelicht zijn over de financiële veranderingen die hen te wachten staan, zodat zij niet in de schulden terechtkomen.
- We leren Arnhemse kinderen en ouders financiële vaardigheden of begeleiden hen in stappen richting activering/mee-doen en (betaald) werk. We gebruiken hiervoor de scholen als vindplaats.
- Om schulden bij jongeren zo vroeg mogelijk te signaleren, zetten we buddy's in op scholen (Oprecht). Dit zijn jongeren die samen met jongeren aan de slag gaan met hun geldproblemen en hen verwijzen naar de voorzieningen en schulddienstverlening.
- We maken afspraken met samenwerkingspartners over vroegsignalering van schulden en zorgen voor een goede overdracht naar de armoede aanpak en schulddienstverlening. Andersom zetten we bij de schulddienstverlening ook actief in op het doorgeleiden van inwoners naar (betaald) werk.

Sterk in maatwerk

- We bieden een financieel vangnet voor de Arnhemmers die dat nodig hebben. Voor inwoners die geen betaald werk hebben, gebeurt dat in de vorm van een (bijstands)uitkering en ondersteunende maatregelen voor mensen die leven onder de armoedegrens of schulden hebben. Bijvoorbeeld: ondersteunen bij schoolkosten en de kosten van schoolreisjes.
- Met de Gelre pas bieden we kinderen van 0 tot 18 jaar en volwassenen kansen om mee te doen aan onze samenleving. Op de Gelre pas staat een tegoed dat is aangepast aan de leeftijd dat kinderen kunnen inzetten voor bijvoorbeeld sport of cultuur.
- We saneren (kleine) schulden van jongeren met het Jongeren Perspectieffonds. Bijvoorbeeld door samenwerking met buddy's krijgen we meer jongeren in beeld om deze hulp te kunnen bieden.
- We bieden voor de jongeren met schulden een basis en nemen belemmeringen weg om ook aan de slag te gaan, bijvoorbeeld door onderwijs te volgen en/of te werken.

In [Zij aan zij, de Arnhemse visie op schulddienstverlening, de Uitvoeringsagenda Schulddienstverlening](#) en [\(de\) Weg uit armoede: werken aan perspectief](#), Arnhemse armoede aanpak bieden wij een uitgebreid overzicht van onze acties voor dit thema.

“Een eigen woonplek is een fundament voor jongeren om zich op de toekomst te kunnen richten, zich te ontwikkelen en mee te doen in de maatschappij.”

5.8 Woonruimte voor jongeren

Hoe is de situatie nu?

Passende woonruimte hoort bij een stabiele basis voor jongeren. Een eigen woonplek is een fundament voor jongeren om zich op de toekomst te kunnen richten, zich te ontwikkelen en mee te doen in de maatschappij. Op de huidige, krappe woningmarkt zijn de problemen groot en kansongelijkheid neemt daardoor toe. Voor starters is een koopwoning in toenemende mate vrijwel onbereikbaar zonder financiële hulp van ouders. Zeker als jongeren te maken hebben met hoge woonlasten, dan is het nauwelijks mogelijk om zelf te sparen. Ook het vinden van een huurwoning kan een uitdaging zijn, bijvoorbeeld door de wachtlijsten bij corporaties, of omdat jongeren niet voldoen aan de inkomenseis bij particuliere verhuur of omdat jongeren worden gediscrimineerd door particuliere verhuurders.

Woonruimte is een belangrijk startpunt voor herstel als het niet goed met jongeren of gezinnen gaat. Voor jongeren die uitstromen uit jeugdzorg, beschermd wonen, maatschappelijke opvang of detentie is de afstand tot de woningmarkt groot. Zij kunnen vrijwel niet op eigen houtje een woning of kamer vinden in de particuliere sector. Zij zijn aangewezen op de corporaties, waar niet veel woonruimte voor hen vrijkomt. We zien dat jongeren langer in beschermd wonen blijven dan nodig, omdat zij geen woning kunnen vinden. Een klein deel van de jongeren wordt zelfs dakloos. Van de dakloze jongeren heeft zo'n 60 procent een verleden in de jeugdzorg.⁴

Wat is onze ambitie?

Alle jongeren worden beoordeeld op objectieve criteria om in aanmerking te komen voor een woning. Wij gaan voor groter aanbod op de woningmarkt door hard te werken aan nieuwbouw. Binnen het bestaande woningaanbod streven we naar meer mensen in passende huisvesting, doordat zij doorstromen. Een passend en divers huisvestingsaanbod is nodig om te voorkomen dat jongeren dakloos worden en om uitstroom uit jeugdhulp met verblijf, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en detentie te bevorderen. De woonsituatie van jongeren die zorg of ondersteuning nodig hebben organiseren we zo licht en dichtbij mogelijk, bijvoorbeeld in een zelfstandige woning met ambulante begeleiding thuis. Zo kunnen jongeren zo veel mogelijk hun normale leven leiden. Wij willen voorkomen dat jongeren in maatschappelijke opvang komen. Als dit wel gebeurt, dan zijn jongeren zo kort mogelijk in de maatschappelijke opvang.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- Wij werken samen met gemeenten in onze regio aan meer passende woonruimte voor jongeren op basis van ons woningmarkt behoefteonderzoek.
- We zorgen samen met SSH& voor voldoende studenthuisvesting, zodat Arnhem een aantrekkelijke stad is om te studeren of je opleiding te volgen.
- Wij zorgen samen met gemeenten in onze regio voor voldoende woonruimte waar jongeren die uitstromen uit jeugdhulp met verblijf, beschermd wonen, dak- en thuislozenopvang en detentie terecht kunnen. Voor deze groepen

jongeren stellen wij uitstroomprofielen op, waar wij hun woon- en hulpvraag in beschrijven. Op basis van deze profielen verbeteren we de afspraken met de corporaties.

Preventie voorop

- We zetten in op bewustwording van discriminatie en racisme bij verhuurders en woningcorporaties, voor jongeren met een andere culturele achtergrond, voor jongeren vanuit zorg, verblijf, maatschappelijke opvang of detentie.

Sterk in maatwerk

- We bieden jongeren in kwetsbare positie de juiste ondersteuning bij wonen. Bijvoorbeeld door kamertraining aan jongeren die daarna zelfstandig gaan wonen met lichte begeleiding.
- In de woonzorgvisie beschrijven wij hoe wij woonruimte realiseren voor mensen die ondersteuning nodig hebben, waaronder jongeren die uitstromen uit beschermd wonen, jeugdzorg met verblijf, maatschappelijke opvang en detentie.

In het [Plan van Aanpak Woningbouwontwikkeling Arnhem](#), [Transformatieplan Beschermd Thuis 'Samen aan Zet'](#) en [de Woondeal](#) bieden wij een uitgebreid overzicht van onze acties voor dit thema.

“Wij breiden het online veldwerk door jongerenwerkers uit: Arnhemse jongerenwerkers doen hun werk naast op straat en in de wijk ook online.”

5.9 Online

Wat is de huidige situatie?

Kinderen in Nederland kijken zo'n 3 tot 7 uur per dag op een scherm, vooral op hun smartphone. Foto's maken, gamen, handelen in crypto en in contact blijven met anderen is nog nooit zo makkelijk geweest. Jongeren en kinderen zijn steeds afhankelijker van hun smartphone. Kinderen krijgen sneller een onrealistisch wereldbeeld door rijke influencers, de aantrekkingskracht om online snel geld te verdienen groeit en de hoeveelheid online nepnieuws of radicale ideeën (cultureel of politiek) neemt toe. Wij zien dat deze online cultuur een voedingsbodem kan zijn voor (online) criminaliteit en radicalisering.⁵

Jongeren krijgen steeds meer te maken met online onveiligheid. Denk aan de cultuur op social media van shamen en exposen, sexting, sextortion, bedreigingen, afpersen en pesten. Maar ook aan online gokken en schulden maken. Door een generatiekloof met ouders, docenten en omgeving worden deze online gevaren niet altijd begrepen of gezien. Daardoor kan het voor kinderen en jongeren lastig zijn om te weten wanneer een situatie gevaarlijk is of waar zij kunnen aankloppen als zij iets vervelends hebben meegemaakt. Gevoelens van schaamte, psychische klachten, het vermijden van sociale activiteiten en schoolverzuim liggen op de loer.

Wat is onze ambitie?

De online wereld is grenzeloos en is niet gebonden aan de grenzen van de gemeente Arnhem. Toch hebben wij aandacht voor online, vanwege de grote impact op het leven van kinderen en jongeren. Maar ook vanwege de potentiële risico's die kinderen lopen voor hun veiligheid. Om te voorko-

men dat Arnhemse kinderen en jongeren online in de problemen komen, maken wij ze bewust van de invloed en risico's van online. Als kinderen en jongeren online iets vervelends hebben meegemaakt, weten zij de weg te vinden naar onze hulp. In onze communicatie en informatievoorziening aan jongeren houden wij rekening met hun online voorkeuren, zodat wij ze zo goed mogelijk bereiken.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- Wij breiden het online veldwerk door jongerenwerkers uit: Arnhemse jongerenwerkers doen hun werk naast op straat en in de wijk ook online. Met dit online veldwerk signaleren kinder- tiener- en jongerenwerkers welke ontwikkelingen invloed hebben op jongeren en wat potentiële risico's zijn (bijvoorbeeld radicalisering, seksuele intimidatie, criminaliteit, oplichting). Hierbij zorgen wij dat kinder- tiener- en jongerenwerkers voldoende opties voor handen hebben om kinderen of jongeren te helpen die online in de problemen komen. Ook helpen zij kinderen en jongeren om te gaan met online bedreigingen en risico's.

Preventie voorop

- Wij geven op scholen in het voorgezet onderwijs, MBO en HBO voorlichting over online seksualiteit, sexting, exposen en het aangeven van grenzen. Als kinderen of jongeren te maken krijgen met online seksuele intimidatie, dan kunnen zij terecht bij het meldpunt seksuele intimidatie die met hen meedenkt over vervolging en hulp biedt waar nodig.

Sterk in maatwerk

- Wij zien dat jongeren het best te bereiken zijn via hun smartphone, via specifieke social media en online platforms. Daarom houden wij in onze communicatie en informatievoorziening naar jongeren rekening met hun online voorkeuren. Wij maken een app waarin wij een overzicht bieden van al het aanbod voor kinderen en jongeren in Arnhem. Zo weten Arnhemse jongeren en kinderen wat de gemeente doet en voor hen kan betekenen.

5.10 Jeugd- overlast en criminaliteit

Hoe is de situatie nu?

Kinderen die opgroeien in een wijk met veel sociale problematiek, lopen veel risico's en krijgen te maken met allerlei bedreigingen die hun ontwikkeling in de weg kan staan. De optelsom van uitdagingen in deze wijken, waaronder armoede, obesitas, schooluitval en taalachterstanden, zorgt ervoor dat deze kinderen een grote kans lopen om het criminele pad op te gaan. We zien jeugd in deze Arnhemse wijken afglijden. Recent onderzoek wijst uit dat de situatie in een aantal Arnhemse wijken zeer ernstig is op het gebied van drugshandel, drugsgebruik, wapenbezit, afpersing en hand- en spanndiensten voor de georganiseerde criminaliteit.⁶ Voor jongeren in deze wijken biedt de drugsmarkt een perspectief dat ze niet vinden in onderwijs of op de arbeidsmarkt. De aantrekkingskracht van de drugshandel op jongeren is dan ook groot, zelfs vanaf 12 of 13 jaar. Wij zien deze criminaliteit onder jongeren ontstaan in de wijken waar veel sociale problematiek voor komt. Daarnaast zien we criminele netwerken van jongeren die door de hele stad alles doen om snel geld te verdienen.

Als kinderen en jongeren vanaf 12 jaar een strafbaar feit plegen, zijn zij vervolgbaar vanuit het jeugdstrafrecht of adolescentenstrafrecht. Jeugd—en adolescentenstrafrecht gaat uit van een pedagogische aanpak. Het doel van de gekozen maatregel of straf is om het gedrag van de jongere bij te sturen. Binnen het jeugdstrafrecht wordt de verdachte en zijn omgeving betrokken. Jongeren kunnen een maatregel, een taakstraf of jeugddetentie krijgen. De jeugdreclassering houdt toezicht en biedt begeleiding bij jongeren die volgens het jeugdstrafrecht worden berecht.

Wat is onze ambitie?

Wij voorkomen crimineel gedrag en overlast door kinderen en jongeren door te investeren in de pedagogische driehoek: gezin-school-vrije tijd. Wij gaan hierbij uit van de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van ouders en hebben hen nodig om hun kinderen aan te spreken op hun probleemgedrag.

Wij bieden kinderen en jongeren perspectief, waardoor het voor hen niet aantrekkelijk is om crimineel gedrag te vertonen, drugs te verhandelen of af te persen. Thuis, op school en op de sportvereniging, in het wijkcentrum of op straat stimuleren wij kinderen en jongeren met een sterke pedagogische boodschap: blijf op het rechte pad, criminaliteit loont niet. Wij grijpen zo vroeg mogelijk in om te voorkomen dat kinderen en jongeren verder afglijden in zwaardere criminaliteit. Om dit te kunnen doen is het van belang dat wij kinderen tot 18 jaar goed in beeld houden, thuis, op school, door jongerenwerk en door straatcoaches. Voor jongeren die toch in criminaliteit belanden, bieden wij passende interventies en perspectief. Alle interventies gericht op het voorkomen en stoppen van criminaliteit komen samen in het programma BOTOC, Breed Offensief tegen Ondernijmende Criminaliteit.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- Straatcoaches houden gericht toezicht op straat in wijken met veel problematiek. Ze kennen de jongeren, dragen over aan samenwerkende professionals wanneer nodig en zijn ook indien gewenst aanwezig op of rondom scholen.
- We implementeren in wijken met veel sociale problematiek een Preventief Interventie Team (PIT) op basisscholen, dat kinderen met probleemgedrag signaleert. Dit team stelt vast wat er aan de hand is en stelt samen met ouders en school een plan van aanpak op, voert dit uit en monitort dit tot het kind zelfstandig is.

Preventie voorop

- We implementeren een Preventief Interventie Team (PIT) op basisscholen, dat kinderen met probleemgedrag signaleert. Dit team stelt vast wat er aan de hand is en stelt samen met ouders en

school een plan van aanpak op, voert dit uit en monitort dit tot het kind zelfstandig is.

- Met de aanpak Veilig in en om school richten we ons op de veiligheid in en om alle Arnhemse scholen in het voortgezet onderwijs. Deze aanpak moet leiden tot een prettige en veilige leeromgeving, door middel van een team van professionals dat vanuit de school werkt (politie, jongerenwerk en straatcoaches).
- We geven jongerenwerk een belangrijke pedagogische rol in het voorkomen of signaleren van crimineel gedrag en overlast, waarbij we uitgaan van een aanpak gericht op de jongere en de omgeving. Zij voorkomen crimineel gedrag of overlast door kinderen en jongeren perspectief te bieden. Of zij signaleren crimineel gedrag en betrekken relevante partners om kinderen weer op het rechte pad te krijgen.
- Ook de politie heeft een pedagogische rol. Wanneer een kind of jongere een delict heeft gepleegd voert de politie stopgesprekken met het kind of de jongere. Ook spreekt de politie de ouders om hen aan te spreken op hun rol.
- Bureau Halt geeft ook preventielessen over jeugdcriminaliteit op het primair en voortgezet onderwijs.

Sterk in maatwerk

- In het Veiligheidshuis bespreken wij alle Arnhemse jongeren die in aanraking (dreigen te) komen met criminaliteit. Het Veiligheidshuis stelt een plan van aanpak op, waarin we inzetten op perspectief voor de jongere, met als doel crimineel gedrag voorkomen of stoppen.
- We bieden jongeren die crimineel actief zijn perspectief. Door de mogelijkheid om tegen betaling, onder begeleiding, klussen te doen in de wijk. Zo wennen zij aan structuur, hebben zij een eigen inkomen en maken we de stap naar een werkgever kleiner.
- Bureau Halt geeft jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd de kans om hun fout recht te zetten (maatwerk). Bijvoorbeeld door een taakstraf, eventuele schade te vergoeden of excuses aan te bieden aan de betrokkenen.

“We stoppen geweld op een duurzame manier, zodat huiselijk geweld niet van generatie op generatie overgaat.”

5.11 Veilig thuis opgroeien

Hoe is de situatie nu?

Jaarlijks zijn naar schatting 1.800 volwassenen en 1.000 kinderen in Arnhem slachtoffer van huiselijk geweld en kindermishandeling.⁷ Kinderen en volwassenen die te maken hebben met huiselijk geweld krijgen vaak last van psychische en fysieke gezondheidsproblemen (bijvoorbeeld trauma of suïcidaliteit). Zij lopen een hoger risico op verslaving of het vertonen van crimineel gedrag. Een derde van de kinderen die zelf mishandeld zijn, mishandelt of verwaarloost later als ouder zijn of haar kinderen. In 2019 is de verbeterde Meldcode ingevoerd, een wet die professionals verplicht om actie te ondernemen als zij zorgen hebben over de veiligheid van een gezin. Ondanks die ontwikkeling hebben we helaas het topje van de ijsberg in beeld van de incidenten huiselijk geweld. Het aantal meldingen van huiselijk geweld bij Veilig Thuis, het meld- en adviespunt huiselijk geweld en kindermishandeling, neemt sinds 2020 af in plaats van toe. Veilig Thuis ontvangt zo'n 1.000 meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling per jaar over inwoners uit Arnhem (let op: het aantal meldingen is niet gelijk aan het aantal slachtoffers). Van het totaal aantal meldingen bij Veilig Thuis komt slechts 5 procent van slachtoffers of omstanders zelf, de rest komt van professionals.

Wat is onze ambitie?

Alle Arnhemse kinderen kunnen thuis veilig opgroeien. Fysiek of mentaal geweld is onacceptabel en hoort nergens thuis. Een veilig thuis is de basis om je te ontwikke-

len als kind. Als het thuis onveilig is, dan signaleren wij dit zo vroeg mogelijk en bieden wij ondersteuning om de veiligheid te herstellen. Wij krijgen huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld, zodat wij escalatie kunnen voorkomen. Alle Arnhemmers moeten weten waar zij terecht kunnen met zorgen over huiselijk geweld. Nu weten nog te weinig mensen wat zij kunnen doen als zij zorgen hebben over mensen in hun omgeving, waardoor wij minder vroeg hulp kunnen bieden en problematiek verergert. We stoppen geweld op een duurzame manier, zodat huiselijk geweld niet van generatie op generatie overgaat. We hebben aandacht voor specifieke groepen die extra kwetsbaar zijn en soms om een andere aanpak vragen. Dit gaat bijvoorbeeld om slachtoffers van kinder- of oudermishandeling, eerdergerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking of mensenhandel.

Hoe willen we dat bereiken?

Gebiedsgericht

- We vergroten de bekendheid met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling onder alle Arnhemmers. Daarbij geven wij aan wat Arnhemmers kunnen doen als zij zorgen hebben (contact met Veilig Thuis, sociale wijkteam, politie) over iemand in hun wijk.

Preventie voorop

- Door in te zetten op meer kennis over huiselijk geweld bij professionals en inwoners, vergroten wij de naamsbekendheid van en meldingsbereidheid

bij Veilig Thuis. Zo hebben wij onveilige situaties eerder in beeld en kunnen wij escalatie voorkomen.

- We zetten een subsidieregeling op om een sterk trainingsaanbod te hebben voor Arnhemse professionals in het sociaal domein (van docent tot wijkcoach tot huisarts). Met dit aanbod maken wij professionals deskundig om risicofactoren te herkennen, signalen van onveiligheid snel op te pikken en actie te ondernemen.
- Slachtoffers van huiselijk geweld trekken vaak niet zelf aan de bel, dus gaan onze sociale wijkteams proactief op ze af als wij zorgen hebben over de veiligheid in een gezin.

Sterk in Maatwerk

- We doen onderzoek naar de effectiviteit van onze aanpak huiselijk geweld en risicofactoren van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op basis van de resultaten passen wij onze aanpak aan.
- Wij hebben een passend hulpaanbod en de juiste interventies om huiselijk geweld te stoppen. Bijvoorbeeld de opvang van slachtoffers van huiselijk geweld bij Moviera, het tijdelijk huisverbod of een alarmknop bij (potentiële) slachtoffers thuis.
- In het Uitvoeringsplan Huiselijk Geweld en Kindermishandeling beschrijven wij hoe wij de aanpak vormgeven.

In de [Regioaanpak Samen Veilig 2019-2022](#) bieden wij een uitgebreid overzicht van onze acties voor dit thema.

6. Monitor en participatie

Voor het jeugdbeleid hebben wij drie hoofddoelen waar wij mee aan de slag gaan, waarmee we willen investeren in de jonge generatie Arnhemmers. We hebben informatie en data nodig om te meten of wij op koers liggen om onze doelen te behalen of dat wij tussentijds moeten bijsturen. Om de juiste informatie te verzamelen en onze maatregelen te monitoren, hebben wij naast cijfers ook de input van Arnhemse kinderen, jongeren en hun ouders nodig. Daarom betrekken we hen actief bij de uitvoering van ons beleid. Hoe evalueren we het jeugdbeleid op effectiviteit?

- Wij monitoren ons beleid in de P&C cyclus, met de Turap-I, Turap-II en in januari van het volgende jaar met een terugblik op het voorgaande jaar. Door de bestuursrapportages jeugdzorg en werk en inkomen, waarin we rapporteren over de gestelde doelen en hoe deze gerealiseerd worden.
- Om over de resultaten en prognoses te rapporteren, maken wij een analyse van data uit verschillende bronnen. Denk bijvoorbeeld aan de frontofficesysteem en het backofficesysteem, data van CBS, de Sociale Verzekeringsbank, het CAK, VGGM en data van andere samenwerkingspartners.
- We zetten een jeugdmonitor op om de effectiviteit van het hele jeugdbeleid te kunnen meten. Dit is een stapsgewijs proces dat wij de komende jaren breed in de organisatie oppakken, als onderdeel van de Informatiestrategie 2019-2022. Bij de inrichting van de monitoring houden wij mede rekening gehouden met de financiële inspanning die dit vergt: factoren die te kostbaar zijn apart te meten, zullen niet in de monitor opnemen.
- Verder evalueren wij ons beleid door drie keer per jaar stadsgesprekken te organiseren met kinderen, jongeren en ouders. In deze gesprekken bepalen de kinderen, jongeren en ouders zelf welke thema's zij willen bespreken met de gemeente. Op basis van de ervaringen, kennis en input uit deze stadsgesprekken, stellen wij ons beleid en ons werk bij waar nodig.
- Wij stimuleren kinderen en jongeren die ideeën of initiatieven hebben voor de stad waar zij mee aan de slag willen. Wij stellen subsidie beschikbaar voor initiatieven door jongeren zelf. Met als voorwaarde dat het initiatief helpend is voor andere Arnhemse kinderen, jongeren of inwoners. Wij ondersteunen jongeren in het opzetten van hun idee.

7. Financiën

Met het jeugdbeleid hebben we beschreven hoe de gemeente Arnhem wil investeren in de jonge generatie Arnhemmers. Bij het investeren in een generatie horen langetermijndoelen en -resultaten die wij in de hoofdstukken hiervoor beschreven hebben. Om deze doelen te kunnen bereiken hebben wij ook langetermijninvesteringen nodig, zodat wij problemen bij de wortels kunnen aanpakken.

De financiële tabel hieronder laat zien welke financiële middelen en budgetten wij binnen de begroting 2021 inzetten voor Arnhemse kinderen en jongeren. Van de totale programmabegroting 2021 zetten wij 18,5 procent in voor kinderen en jongeren van -9 maanden tot 27 jaar. Denk daarbij bijvoorbeeld aan budgetten bedoeld voor onderhoud van speeltuinen, bestrijding van onderwijsachterstanden en het verlenen van specialistische jeugdzorg. Voor het ene programma of thema zijn de financiële middelen directer te koppelen aan

de jeugd (bijvoorbeeld voor specialistische jeugdzorg) dan bij het andere (bijvoorbeeld voor werk en inkomen of sport en cultuur). In het geval van cultuur noemen we in de tabel alleen de specifieke jeugdonderdelen. In het geval van sport en werk en inkomen nemen we het totale budget en maken we een aanname over het relatieve aandeel van jongeren in dit budget.

Met de tabel geven we een zo compleet mogelijk beeld van onze middelen voor Arnhemse kinderen en jongeren in onze begroting. Budgetten ontwikkelen en wijzigen voortdurend. Dit overzicht geeft de huidige beschikbare budgetten weer. Zo bevat het overzicht nog niet de extra (Rijks)middelen die zijn aangekondigd in het kader van de jeugdzorg, jeugdwerkloosheid, de aanpak Arnhem Oost en het Nationaal Programma Onderwijs. Waar mogelijk zetten wij deze middelen in voor het versterken van de verdere uitwerking en uitvoering van het jeugdbeleid.

Begroting 2021	
Totaal lasten Jeugd	139.466.097
Totaal programmalasten gemeente Arnhem	755.091.694
Percentage jeugdlasten	18,5%

Jeugdbudgetten per programma MJPB 2021-2024		Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	TOTAAL 2021
Onderwijs	Voorschools aanbod	2.341.368	2.341.368	2.341.368	2.341.368	35.313.513
	Onderwijsachterstanden	7.332.235	7.332.235	7.332.235	7.332.235	
	Leerplicht (lokaal)	825.954	825.954	825.954	825.954	
	Voortijdig schoolverlaten (lokaal)	1.422.945	1.422.945	1.422.945	1.422.945	
	Voortijdig schoolverlaten RMC (regionaal)	1.254.185	1.254.185	1.254.185	1.254.185	
	Natuurcentrum Arnhem	2.082.946	2.093.637	2.081.997	2.091.917	
	Overig onderwijsaanbod	473.880	473.880	473.880	473.880	
	Huisvesting onderwijs	19.580.000	19.580.000	19.580.000	19.580.000	
Welzijn	Preventief jeugdbeleid (o.a. jongerenwerk, kind- werk, straatthoekwerk)	5.487.467	5.487.467	5.487.467	5.487.467	5.487.467
Armoede	Gelrepas (incl. peuterspeelzalen)	917.000	917.000	917.000	917.000	2.435.000
	Studententoelage	83.000	83.000	83.000	83.000	
	Schoolkostenregeling	239.000	239.000	239.000	239.000	
	Stg. Leergeld	27.000	27.000	27.000	27.000	
	Kansrijk opgroeien	1.169.000	1.169.000	1.169.000	1.169.000	
Schuldhelp	Jongerenperspectieffonds	390.000	390.000	390.000	390.000	390.000
Participatie	Reïntegratiebudget	610.751	610.751	610.751	610.751	874.751
	Impuls baankansen	264.000				
Gezondheidszorg	Jeugdgezondheidszorg (0-4 jaar)	2.393.342	2.393.342	2.393.342	2.393.342	3.618.107
	Jeugdgezondheidszorg (4-19 jaar)	1.224.765	1.224.765	1.224.765	1.224.765	
Sport	Sportaccommodaties / - gelegenheden	10.140.341	10.140.341	10.140.341	10.140.341	12.180.753
	Overige sportfaciliteiten / activiteiten	2.040.412	2.040.410	2.040.410	2.040.410	
Cultuur	Poppodium Willemeen	298.000	298.000	298.000	298.000	540.452
	Cultuur met kwaliteit (CMK)	129.207	129.207	129.207	129.207	
	Jongin Arnhem	56.615	56.615	56.615	56.615	
	Voorleesexpress	56.630	56.630	56.630	56.630	
Maatschappelijke opvang en verslavingszorg	Aanpak zwerfjongeren	1.177.041	1.177.041	1.177.041	1.177.041	1.177.041
Zorg	Jeugdzorg (specialistisch)	42.615.555	40.465.581	39.865.581	39.865.581	75.881.465
	Jeugdbescherming & jeugdreclassering	4.153.859	4.153.859	4.153.859	4.153.859	
	Veilig Thuis	1.148.286	1.148.286	1.148.286	1.148.286	
	Wmo tbv. jeugd	4.275.848	4.281.932	4.282.283	4.282.555	
	Beschermd wonen tbv. jeugd	12.108.949	12.108.949	12.108.949	12.108.949	
	Sociale wijkteams (jeugdcoaches)	8.150.990	8.150.990	8.150.990	8.150.990	
	Leerlingenvervoer	3.427.978	3.427.978	3.427.978	3.427.978	
Veiligheid	Ondermijnende activiteiten	1.000.000	1.000.000			1.000.000
Fysiek domein	Speelvoorzieningen	567.548	567.548	567.548	567.548	567.548
TOTAAL						139.466.097

8. Bronnen

1. Gebruikte bronnen: [Basisregistratie personen \(BRP\); gemeente Arnhem \(2020\)](#), CBS (2017), [Onderwijskansen](#), bewerking ABF Research., DUO., min OCW & CBS (2020), Voortijdige schoolverlaters, Gemeente Arnhem (2021), [PW- uitkeringen naar leeftijd](#). [Basisregistratie personen \(BRP\); gemeente Arnhem \(2020\)](#). Bevolking. CBS (2019), [Integraal inkomens- en vermogensonderzoek](#). GGD Gelderland-Midden (2012), [Regiorapportage](#). CBS (2020), [Landelijke jeugdmonitor 2020](#). WODC (2020), [Monitor Jeugdcriminaliteit 2020](#)
2. [Ongehoord, de onzichtbaarheid van kinderen met huisvestigingsproblemen](#), de Kinderombudsman.
3. [De Weg uit Armoede, Arnhemse Armoedeaanpak 2020 e.v.](#)
4. Factsheet 'Feiten en cijfers dak- en thuisloze jongeren in Nederland', Movisie, 16 maart 2020
5. Dreigingsbeeld terrorisme Nederland 54, NCTV.
6. [De wet van de stimulerende achterstand](#), Rekenkamer Arnhem
7. Bron: CBS schatting aantal slachtoffers huiselijk geweld en kindermishandeling, 2019

